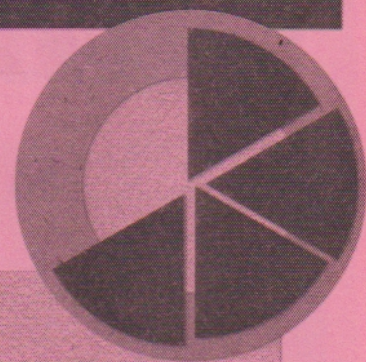

Wolker's Times

1914 - 1918 se střílí.

2013

4'56

WTF?
Více najdete uvnitř čísla

Z Tzarova manifestu Dadaismu, 1918:

Dada nevychází z evropského rámce slabostí, je to dělej čo dělej hovno, ale my chceme od nynějška srát v pestrých barvách, abychom ozdobili zoologickou zahradu umění všech konzulárních praporů. Jsme ředitelé cirkusu a hvízdáme mezi větry běhavec, mezi kláštery, prostitutkami, divadly, skutečnostmi, city, restauracemi, ohí, hoho, bang, bang.

Jiří Wolker

REKRUTI

Sbohem, hoši a děti,
my už dnes rukujem,
my chlapi dvacetiletí,
tohoto smutného rána,
kdy celé nebe jsou kasárna,
s rozbitými okny, zídka studenou,
šedivě a černě omalovanou.

My už nemáme hlav rta ramenou,
už máme na nich jen kufříčky,
černé kufříčky – černé rakvičky,
na nich naše jména v bílém lemování
a v nich jsme my sami pochováni,
v sepjatých rukou srdce držíme,
už o tobě ničeho nevíme,
žijete krásných skleněných věcí,
lásko s maminčinými rukama.

Děvčátka smutná, nechodte za námi,
to není pohřeb, my se zas vrátíme
jednou večer se všemi hvězdami.
My mrtví vojáci
přijdem k vám touto ulicí,
přineseme vám ze svých ran kyticí,
kyticí červenou, dar, co na prsou krvácí.
Do rukou nás vezměte, do bílých postelí,
abyste, milé, věděly,
kde se naše tiché tělo
pro rty vaše ranou otevřelo,
abyste mohly hluboko do něho
té noci svatební.

Dříve než se rozední,
počneme pod vašim srdcem radostné
pachole,
nový život.

Domeček plný koleček

Co je to? Kulturní dům DUHA!

Ohlášení příjezdu sólistů i kolektivů, ubytování, účastnické poplatky a vyřizování všech organizačních záležitostí je v 1. poschodí kulturního klubu DUHA.

Ubytování, účastnické poplatky

Pá 14. 6. 8.00 – 14.00

Na placení a umírání je vždy času dost. Italské přísloví

Půlnoční chropot

Tak nejdřív takový skoro jástot -
teda to s tou Hanákovou, nevím jak
koho, ale mě to naplnilo uspokojením -
ale teď....?

Nečasovi zabásli milenku sotva
odešel od tý svý paninky, v Praze
všude zmatek, samej polda v civilu,
mafíáni a ty druhý, už jen schází
svatovalentýnskej masakr jako
v Chicagu v roce 1929 - i když... na
to jsou ti naši mafici trochu malý
kluci.

To je pak jeden rád, že je v Prostějově
a zabývá se něčím trochu
důležitějším, než tlačenicema
u korýtek a koryt.

Sice toho budou plný noviny
a rádia, a i z bedny se to bude na
nás sypat, ale koneckonců jde
jen o peníze. To tady jde o umění,
a tedy o život!

Přeju vám, abyste si i dnes, čtvrtý
den festivalu (půlka za náma, chjo)
užili tý poezie kolem, abyste pak
měli z čeho čerpat po celý rok sílu.
Já to tak alespoň dělám.

A.

PÁTEK 14. června**8.00 – 8.30**

Přednáškový sál ND

Hledání hlasu

Ztratili jste hlas?

Naleznete jej na hlasové rozcvičce v přednáškovém sále spolkové části Národního domu. Určeno sólovým recitátorům 2. kategorie a všem dalším zájemcům.

8.35 – 8.55

jeviště MD

Prezence recitátorů sólistů 2. kategorie

(5. + 6. + 7. + 8. skupina)

9.00 – 12.40

jeviště MD

PŘEHLEDKA RECITÁTORŮ SÓLISTŮ 2. KATEGORIE

(5. + 6. + 7. + 8. skupina)

13.45 – 16.45**Semináře Wolkrova Prostějova****13.45 – 16.45**

Přednáškový sál ND

Rozborový seminář 2. kategorie

(5. + 6. + 7. + 8. skupina)

17.15

POINT

BaF, Praha

Ach maminko – Ach tatínku aneb Chcete mě? – Eberhardt Hauptbahnhof
Scénář: soubor režie: Hana Trázníková a soubor

18.00

jeviště MD

CENTRÁLNÍ ZÁDRHEL, Strakonice

Drzoun – E. C. Tubb
Scénář: Vladimír Procházka
Režie: Jiřina Lhotská

19.00

POINT

Host festivalu

DIVADLO POINT, Prostějov

Testosteron
Andrzej Saramonowicz/Tomáš Svoboda
Režie: Jakub Hyndrich

SOBOTA 15. června**8.00 – 8.30**

Přednáškový sál ND

Hledání hlasu

Ztratili jste hlas?

Naleznete jej na hlasové rozcvičce v přednáškovém sále spolkové části Národního domu. Určeno sólovým recitátorům 2. kategorie a všem dalším zájemcům.

8.35 – 8.55

jeviště MD

Prezence recitátorů sólistů 3. kategorie**9.00 – 10.45**

jeviště MD

PŘEHLEDKA RECITÁTORŮ SÓLISTŮ 3. KATEGORIE**11.45 – 13.00**

Přednáškový sál ND

Rozborový seminář 3. kategorie**12.00 – 13.00**

DUHA

Hodnocení poroty divadel poezie**13.30**

POINT

TŘETÍ VĚK LOUNY

Stáří není pro zbabělce – autorské představení
Scénář: soubor, režie: Renata Vordová

14.45

MD

ÚSTAF – VOICEBAND.CZ, Brno

Zaklínání malého Radka - Radek Malý
Scénář a režie: Zdeněk R. Šturma a soubor

16.15 – 17.15

jeviště MD

Hodnocení poroty divadel poezie**19.00**

DUHA

TO NEJLEPŠÍ NA KONEC...

závěrečný večer 56. Wolkrova Prostějova s předáním cen festivalu

U KOTĚRY NA ZAHRÁDCE

Přednáškový sál Národního domu

21.30 hodin – KOPYRAJT – alternative – experimental, Praha

U KOTĚRY NA ZAHRÁDCETentokrát v **Appolu 13**

Hudební klub APOLLO 13

22.00 hodin – HOLDEN – karlovarská pop – rocková kapela

Chronoskop**Interpreti: Druhá kategorie**

Popinky: samozřejmě Dousková, náš Kafka dvakrát, jednou s Hiršalem, zase Wernisch, zase Charms, Svět je báječné místo, Na plechárně, Falešný autostop, zase Bukowski, Klus ty vole,

Hárdkóry: Nespavost, Peníze od Hitlera, Ábíčko, Vůl hvězda ranní, Tátovy narozeniny, Kněží, Dobré úmysly

Idols: Roald Dahl, Jé Jirka W.I., Přemysl Rut, Maryčka Magdonová

Minimal techno: Utkvění času, Zimní bitva, Melodie

BaF, Praha

Ach maminko, Ach tatínku aneb chcete mě?

Eberhard Hauptbahnhof

Scénář: soubor, režie: Hana Trázníková a soubor

Anotace:

Inscenace Ach maminko – ach tatínku aneb Chcete mě? vznikla na základě pohybových improvizací a etud. Když byla práce na etudách v plném proudu přišla další inspirace v podobě ironických a parodických reklam Eberharta Hauptbahnhofa - Václava Jamka z „Nedokončeného kalendáře na tento rok a všechny roky příští“.

Kdo koho vytváří k obrazu svému? Vytváříme reklamy nebo reklamy vytvářejí nás? Není náš život jedním velkým výprodejem, jednou velkou reklamou na vztahy, úspěch a na vše, co si můžeme dovolit?

Eberhardt Hauptbanhof

Narozen v Odoleně Noze (okres Brboun) jako oboustranný a mnohonásobný pohrobek – syn pluku zcela zmasakrovaného v konfliktu jakémsi. Proto vždy zásadně odmítal cokoli prožívat nebo pociťovat, natož po něčem toužit! Aby tento svérázný postoj utajil před krvežíznivým okolím, vytvořil si pro styk s úřady a lidmi odlišnou, dokonale oddělenou osobnost, jím v mezích možnosti jakž takž srozumitelnou. Václav Jamek – tak zní jméno onoho dvojníka, existenciálního kaskadéra a nakonec div ne uznávaného (!) autora.

A skutečně:

Václav Jamek narozený roku 1949. Básník, překladatel, redaktor a esejista; maturoval v Dijonu. Francouzštinu a psychologii vystudoval na filosofické fakultě Karlovy univerzity, pracoval jako nakladatelský redaktor (Academia, Odeon) a v diplomatických službách (kulturní rada v Paříži do března 1998). Nyní působí na FF UK

Ilarie Voronca: (Kdosi mě oslovuje)
překlad: Václav Jamek

Kdosi mě oslovuje (mohu to však být jenom já sám):
„Dotkni se přece těch skutečných věcí kolem, a sám se znovu staneš Skutečným. Tvá přízračná ruka nabude zas pevného tvaru
A na papíře vzduchu zas vyvstanou rysy tvého obličejce.
Musíš se pohybovat beze strachu ve světelném kuželu
Těchto stěn, těch židlí, skříní, které tě učiní zas viditelným.
Každý předmět tě uvádí do magnetického pole svého života,
Rozsvěcuješ se a záříš v blízkosti druhého člověka.“
Sníh. Souhvězdí. Viděl jsem strašné věci
A vrátil jsem se, že je vyslovím. Teď jsem jak strom,
Který v nejprudší bouři chce vypovědět slávu svých větví,
A vtom jej obrátí blesk v hromadu popela.
Jsem tady na číhané. Tímto vikýřem
Vidím ulici, kostel, parčík. Možná že
Ty stopy ve sněhu jsou jenom kroky zvonů,
Jež tuď proběhly a tudy se i vrátí.
Celé město leží tu přede mnou jako dřevá
Loďka v písku, které se už nesí o žádných výpravách.
Dál visí nehybně pruh dýmu na střeších
Jako svinutá plachta, když doba vyplutí už pomínula.

Centrální zádrhel, Strakonice

Drzoun - E. C. Tubb

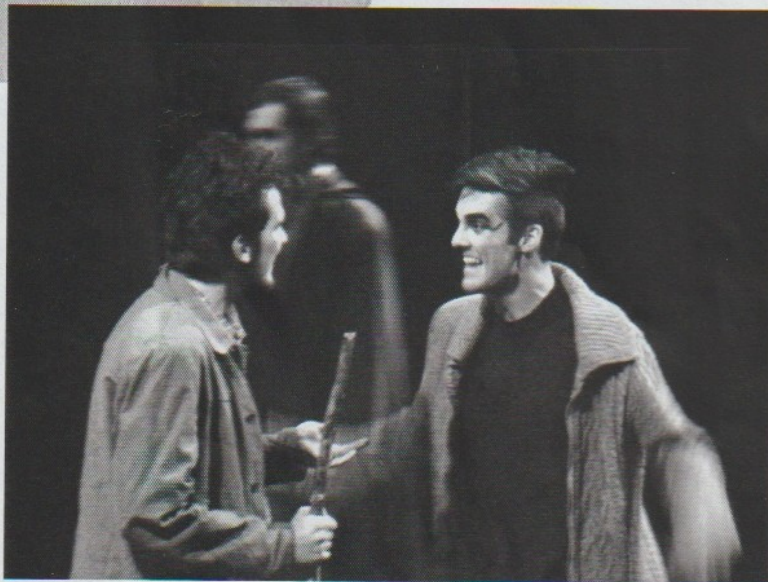
Scénář: Vladimír Procházka, režie: Jiřina Lhotská

Anotace:

Některé povídky výstižně reflektují dobu svého vzniku, jiné ještě dnes spolehlivě inspirují tvůrce moderních filmových spektaklů. E.C. Tubb ve své vtipné a přesto neodolatelně temné fantasy Drzoun originálně využívá nukleární paranoi 50. let ve spojení s klasickými hororovými monstry.

Z kraje:

Stylizace a vskutku vytříbený herecký styl každého z protagonistů je základem k přesnému hereckému jednání a stavění přehledných situací. Vše působí přitom střídavě reálně a věcně. Herci mají velký dialogický talent, na jevišti můžeme pozorovat živou spoluprodu, která dobře slouží temné konverzačce.

Ťukání prstem do piedestalu velikánem nezachvěje

Biografická dokumentární epopej ze života a díla Konstantina Biebla Na hrobě bubnují padající pomeranče pražského souboru Divadlo s dvaceti zaměstnanci představila pokornou, čistou a upřímnou rekonstrukci jedenácti životních epizod českého proletářského básníka, poetisty a surrealisty. Text inscenace kombinuje velké množství dokumentárních zdrojů (korespondence, policejních záznamů, vzpomínek) s básněmi napříč všemi jeho sbírkami, a již na jeho stavbě je znát, že autor, člen souboru, Daniel Razím je s Bieblovým odkazem, osudem a dílem obeznámen nadměrně dobře. Není náhodou, že dle sdělení souboru trvala přípravná dramaturgická fáze minimálně rok a práce vlastně stále neskončila. Množství životopisných detailů je nezměrné a výsledná koláž by mohla velmi dobře sloužit například i jako východisko pro profesionální rozhlasové pásmo.

Po všech superlativech však přichází jedno velké ALE: inscenační postupy zvolené pro sdělení tragického básníkovy osudu se totiž příliš upínají k explicitním a ilustrativním divadelním prostředkům, a žánrově lavíruje na pomezí dvou odlišných kategorií – dokumentárního divadla a divadla poezie. Tato nejasnost a nerozhodnost celkový tvar zplošťuje a zamlžuje. Skoro jako by se inscenátoři zalekli „obyčejného“ divadla, a tak scénu zahlcují množstvím rekvizit, převleků a dalších součástí výpravy, které jsou hereckou akcí pojmenovávány povětšinou ve své konkrétní, utilitární funkci, a dost často se objevují pouze jednou. Tato

Dítě v kaši provařené

Soubor Jatka veselé při ZUŠ Iši Krejčího Olomouc přivezl do Prostějova vlastní stejnojmennou dramaturgickou románu Proč se dítě vaří v kaši. Román je částečně autobiografickou výpovědí o těžkém dětství autorky Aglaji Veteranyi, pocházející z rodiny rumunských emigrantů a cirkusových artistů. Porota ocenila dramaturgický výběr textu i jeho angažované a zaujaté ztvárnění. Scénický tvar nabídl výraznou stylizaci obrazu, hereckých postav i hlasového projevu, strukturovaného místy do sborových a voicebandových pasáží. Krásní mladí lidé, pětice dívek a mladý muž na jevišti hrají jako o život, místy snad až překotně a příliš skotačivě, což vede k technickým problémům s koordinací zvláště pohybového a hlasového projevu. Cvičební úbory, líčení, hadrové panenky i plastické vany asociují „obývací nepokoje“, přechodná bydliště a cvičiště cirkusácké rodiny a kromě toho rozpoutávají místy velmi zdařilou hru s vícevrstevnatými metaforickými významy. Ostře řezaná forma si získala také věrné sympatizanty mezi diváky.

kvantita pak ve výsledku způsobuje jednak retardaci temporytmu (mezi obrazy se čeká, než se vše připraví) a jednak zbytečné zdvojení a vršení jevištních znaků. Podobně se inscenátoři upínají, s pietou až svazující, k životním osudům, které sdělují v šíři zbytečně podrobné. Práce s jednoduchou metaforou a zjednodušení výpravy (např. zcela zbytečné projekce jediného obrázku) by inscenaci pomohlo k ostřejšímu tvaru a uvolnila by se tak nejspíš cesta i k potřebnému nadhledu a/nebo výkladu. Postavené je třeba na konci důsledně zbourat, nebrat vše tak vážně a doslova, protože „za málo muziky je na jevišti hodně muziky.“ (A to i doslova, hudební podkresy v druhé polovině inscenace nabyly olbřímích rozměrů a zahlcovaly vnímání situací.)

Soubor je ale mimořádně nadaný, míra jevištní existence obou herců a obou hereček, kteří postupně ztvárnili desítky postav, je na vysoké úrovni, a tak snad jen zamrzí, že některé z básnických i dokumentárních textů vyznívají ploše, monotónně, a mnohdy je zdroj textů v práci s hlasem nerozpoznatelný.

Divadlo tohoto typu je skoro vždy obdivuhodné a počin Divadla s dvaceti zaměstnanci nezůstává jen u vzdělávání nevzdělanců nebo večerní chvilky poezie. Chytne, vtáhne, trochu unaví a trochu pobaví, ale hlavně vzbudí nutkání se ke Kostovi aspoň na chvilku vrátit.

(Ivo Kristián Kubák)

Připomínky poroty mířily k výstavbě a gradaci příběhu. Téma je z jeviště sdělováno všemi dostupnými prostředky, což – přes snahu o jejich střídavý výběr v rámci jednotlivých kategorií (hudba, kostýmy, rekvizity...) - místy vede k jejich nadměrnému zmnožování. Příliš „přepálená“ expozice a rychlé „vystřílení“ řady nápadů odhalí tematickou výstavbu příliš brzy a uškodí vývoji příběhu. Přestože všichni hrají velmi živelně, celá inscenace působí dojmem místy poněkud jednotvárného konceptu, snad až jako pouhé (úspěšné) rozvinutí série „dramátákových“ etud. A to je, při vši účtě, škoda. Porotci se shodli, že motivy by mohly být dávkovány rafinovaněji a vést k dobrodružnější pouti příběhem za nalezením tématu. Vedlo by to nejspíše i k porušení rámce a vybočení z roviny místy až příliš tlustým štětcem malovaných obrazů směrem k potřebné plasticitě a napětí.

(Vojtěch Bárta)

Diváků -tak

Bratři Karamazovi:

Ivan: První půlka pro mě byla zajímavější, a ta druhá už byla strašně monotónní.

Aljoša: Mě naopak druhá půlka připadala lepší, to válečné a poválečné období. Ale jinak to bylo hrozně dlouhý. Možná proto, že jsem tu první spal.

Vyčerpaná divačka: Já jsem vyčerpaná, nevím, jestli jsem vyčerpaná z toho představení, nebo z toho celého dne.

JS: Nevím, jestli se mi to líbilo, nebo ne. Myslím, že to bylo hrozně natažené.

Brambůrka: Mně se to docela líbilo, myslím, že příběh byl jasný, zároveň to bylo nápadité, líbilo se mi, že všichni byli na scéně, zároveň tam byly ale věci, které mi připadaly nevyužité, například cirkus, nebo kukuříčná kaše, říkal jsem si, že by tam mohla být třeba i fyzicky. Kaše mi chyběla.

Stanislav: Smutek ze současného světa je pro každého z nás něčím trochu jiným, tady je to něco, co je pro nás exotickým, co možná nejsme schopni pochopit. Jinak já cirkus nemám rád, ale tady je to životem.

Lída: Mě se to líbilo moc, protože to vystihovalo přesně vniřní pocity, podobně jako to často cítím já. Hodněkrát jsem během toho cítila úzkost, což si myslím, že je dobře, že to na mě tak zapůsobilo, protože jsem tam vlastně byla celou dobu s nima a vůbec jsem neztrácela pozornost.

Na hrobě bubnují padající pomeranče

Bárta Máše:

To mi připomíná Noc s Anđelem, jak tady tůkáš do toho počítače.

Kubák:

Viděli jsme velkou životopisnou epopej. Precizní výtvarné prostředky. Detaily výtvarné i situační. Ta inscenace působila nejasně, zda-li se jedná o dokument, nebo pásmo básní. Básně byly použity někdy dějotvorně, někdy jen jako ilustrace. Dokumentární materiál mě najednou začal zajímat o dost více než samotná poezie.

Zámečnicková:

Je pro mě důležitý, jestli aktéry znám, nebo neznám. Vy, pánové, jste pro mě velmi blízcí a doufám, že i já pro vás. To ovlivňuje mé vnímání. Jací jste vy, takové je vaše představení. To je velmi cenné. Je to děláno upřímně, ne na efekt. Pokorné, upřímné, čisté představení. Precizní vykreslení do nejmenšího detailu. Možná se může víc věřit znaku.

Sleduji příběh Kosti nastolený Danem Razímem. Neděláš z Biebla modlu, pomník. Je to snílek. A pak to převezme Karel, který není snílek a tragédie je tam natvrdo. Bylo by pro mě přijatelnější, kdyby to Karel převzal později.

Doubrava:

Váš přístup k Bieblovi - svědomitá práce. Víc jste ani Bieblovi a jeho dílu nemohli pomoci. Je to důsledná rekonstrukce celého jeho života, do detailu vytvořené prostředí a realie. Mě by strašně zajímalo, jak na vás ty texty promlouvají. Ta poezie je jenom pronesená, je tam ještě rezerva.

Šotkovská:

Pokora je na jednu stranu ohromující, na druhou stranu tam najednou chcete mít všechno. Chybí vám dramaturg. Ta délka tomu škodí. Je to divadlo o poezii. Nakonec vám nevyjde ani jedna z těch cest, ani dokumentární, ani ta poetická. Estébácká tečka byla velmi silná. S metaforou by se dalo pracovat dříve. Středohoří, Šíma, já, říkala jsem si. Snažit se vystihnout poetiku díla, vyprávět přes obrazy. Poetická zkratka by tomu pomohla. Rozměňování, natahování. Je naznačeno, o čem všem se dá hrát (série sebevražd například), ale těch motivů je přemíra.

Vojta:

Vy vytahujete nové a nové rekvizity, zahlcuje se to a ubývá kontrastů.

Kubák:

Věřit divadlu. Divadlo dává možnost například různých temp a rytmů. Inscenace má monotónní průběh. Přípravy situací nesnesitelně retardovaly děj. Práce s metaforou: Je dobrý si najít, co ten příběh - člověk je. Co to je ten osud? Co je základní téma? Tohle pojmenování použít k formování tvaru. Zkusit takovéhle uvažování odrazit v metafoře. Dokonalost byla až ilustrativní. Vy jste vůči tomu Bieblovi hrozně pokorní. Ono to chce zkusit - jenom zkusit - svrhnout ho z piedestalu dolů. Trošku se mu vymát. Cvrnkáte do toho piedestalu málo a on se tím pádem ani nehne.

Šotkovská:

Podívat se svrchu. I když je dobrý, že ho máte rádi a vážíte si ho. Vy máte minimum technických hlasových problémů, ale najednou, když přijde poezie, tak se tak jako odhrká...

Kubák:

Ona je vlastně dokumentárně přednášená.

Zámečnicková:

Zamyslet se, aby hudební kulisa nezdujovala, až ztrojovala význam. Taky bys to, Dane, mohl zpívat naživo. Tam najednou poezie dechla.

Karel:

Smyčka na konci měla diváky trochu otravovat.

Dan:

I ta nacistická hudba byla všude, nebylo před ní úniku.

Šturma:

Do stínohry mě to bavilo, a pak to ztratilo důslednost. Prvních čtyřicet minut jsem si říkal, že tohleto je divadlo poezie. Pak se stříhlo, přišel jiný jazyk. „My umíme ještě tohleto a ještě tohleto.“ Scházela tomu komprese.

Kofránková:

Někdy je náznak víc než reál. Je to nenažraný. Mě ty realistický hmotnatý scény rozčilovaly.

Doubrava:

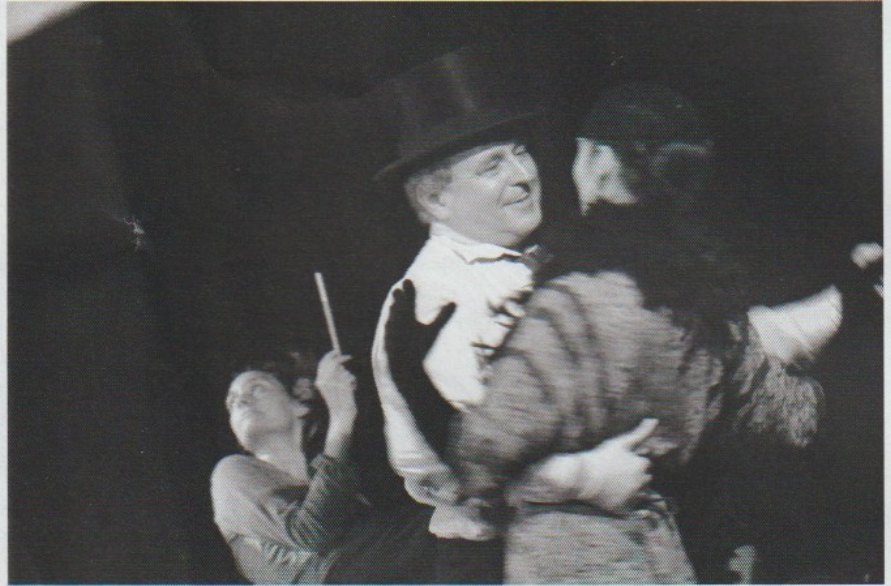
někdy se dá realie říct jenom básní. Občas se to stává přednáškou.

Kofránková:

Jo, a na té recitaci bych neměnila ani ň. Každý sólista by ruce zulíbal za takovejhle přednes.

Karel:

Je třeba říct, že o úpravách a krácení stále debatujeme a představení se mění od reprízy k repríze. Já bych odhad', že tak hodina už je vyškrtaná. Jsme Danem průběžně zavalováni novými a novými díly a fakty a je to pořád živý organizmus.

Proč se dítě vaří v kaši

- Kubák:** Spousta lidí to prý nepochopila. Takže: Autorka je švýcarská spisovatelka rumunského původu. Skončila sebevraždou, utopila se. Kniha je autobiografická, o cirkusovém dětství. Téma hovoří k vám a o vás. Předvedli jste až téměř voicebandovou inscenaci.
- Šotkovská:** Bacha, Šturma se tváří.
- Kubák:** Jistá koketerie s voicebandem tam byla, ne?
- Šturma:** Ale jo.
- Zámečnicková:** Typická dramatačká práce. Výpovědní. Možná jste tvořili etudováním. Navršila se kupička nápadů, výpovědí. Ten materiál se musí protřídit. K protřídění došlo jen do jisté míry. Nešlo to odněkud někam. Valilo se to na mě. Problém jsem shledávala tady v pánovi. Jestli je mezi dámami takovýhle kus chlapa, nebo teda spíš kousek zatím, tak je škoda, že tam má tak malé místo.
- Doubrava:** Důležitý je dramatický moment zneužívání a odtržení sester. Ten fakt je zamlžený ve velké ploše. Přitom do té doby to fungovalo, v detailu. Tohle byla zvláště nedodělaná věc. Přitlačte na doslovování vět, spousta slov se polkne.
- Bárta:** Je to série etud, dobře udělaných, které mají rámeček. Je to dobré cvičení, škola. Ale jako k představení k tomu mám výhrady. Rámeček je příliš pevný, stejnoměrný. Kdyby bylo téma zpracovanější, dílo kontrastnější. Někdy se význam zbytečně dvojí. Co je řečeno ve výtvarné stylizaci, tak je ještě doříkáváno v hudbě, ve slovu.
- Šotkovská:** Proměny vaničky skvělé. Dobře tvoříte a předáváte atmosféru. Proč mě to trochu nebaví: Vy totiž téma sdělíte během první situace. Pak dál vyprávíte příběh, ale téma už se neposouvá. Raději bych se přes příběh dostala k tématu, ne opačně.
- Šturma:** Mě bavilo, že se dozvídám to pojmenované cosi postupně, skrze příběh. Že je to sice pojmenováno na začátku, ale oni to potřebují řešit dál. Oni byly kolektivní děti sdílející trauma. Skvělá stylizace, která mě táhla od začátku do konce.
- Bárta:** Měl jsem nepříjemný pocit, že je mi od začátku sdělováno: tohle jsou děti a mě jich má být líto.
- Šturma:** Ale oni přece nebyli patetičtí. Vydírání to rozhodně nebylo.
- Doubrava:** Velice osobní.
- Kubák:** S nadhledem. Ale ještě k té zlomové tragédii: Mělo by se tam něco udít. Proměnit.
- Karel:** Nebyla moc zřejmá emoce (Strach zabíjený jiným strachem). Tyhle věci jsou mi sdělovány slovem a akcí, ale já zůstávám lhostejný. Chtěl bych ten hrůzný pocit prožít s vámi, cítit strach.
- Zámečnicková:** Jste dobrý, provokativní.

Rozborový seminář recitátorů 2. kategorie

Gábina: Nehulte trávu v okolí divadla. A když už musíte hulit, tak si sundejte placku.

Krejčí, Skácel: Komu koupím prsten

Martínková: Skácel autor básní, ale i takových sloupků pro rozhlas. Nejsou to ucelené příběhy, ale úvahy. Je to promyšlené. Bylo by dobré být vůči tomu pokornější, poslouchat. Dívat se, proč končí a začíná který odstavec.

Vrzák: Vy jste zabil obyčejnej čistej vtíp. Vy jste docela dobrej, ale ta Skácelovská lehkost a moudrost vás nutí tam něco vyrábět.

Jírovská, E. Jandl: Tři města

Váša: Jsem šťastný, že to můžu chválit. Klára splní to, co slíbí. Razantní tempo, gradace. Další a další esa z rukávu. Tajming.

Vrzák: Mohl jsem se dívat do textu, měl jsem to ulehčené. Ptám se, jestli to divák bez textu v ruce dokáže uvnímat? Ono to přestalo, zůstalo viset. Nemělo to konec.

Veldová: Hříček bylo až moc. Začala jsem sledovat vaše akce a zabralo mi strašně moc času je dešifrovat, a tak jsem se ztrácela v Jandlovi. Jedna hravost překryla druhou.

Havlín, Lukáš Pavlásek: Ábíčko

Veldová: Byla to přesná kopie Lukáše Pavláška. Tento text je naprosto nevhodný pro tuto soutěž!

Purmová, Viliam Klimáček/Michaela Homolová: Závisláci

Veldová: Text neznám, takovýhle konec jsem nečekala. Je to takový ten komunální humor. Skromné, nenápadné, vtipné prostředky. Netlačíte nás do tohoto humoru.

Váša: Minimalismus. Pedagogické okénko: Když jsem to viděl poprvé, bylo to perfektní a představte si, podruhé to bylo ještě lepší. Opravdový rock'n'roll. Ale: Interpretka je lepší než ten text. Vítězství nad tímhle textem je snadné.

Hubáček, Aldo Nicolai: Dábel strážný

Veldová: Černohumoristický text. Máte klobouk a hned ho odhodíte, já z gesta nepoznám proč. A tento princip se objevoval v průběhu celého textu. Jako byste měl naučený gestus, ale se sdělením se to nespojilo. Všechno bylo stejně důležité, ve stejném rytmu, chyběla rozvrstvenost. Velmi volně jste nakládal s textem. Neskutečný slalom textem. Volně na téma.

Váša: Podívat se na dobrou nebo blbou italskou komedii. Udělat z toho číslo. Podat to naplno!

Valášková, Robinson Jeffers/K. Bednář: Pastýřka putující k dubnu

Longinová: Je to kláda i po stránce textový i obrazový a vy jste si s tím moc neporadila. Ten volný verš jste nejdřív nedodržovala, a pak zase dodržovala až moc. Ujasnit si, jestli do toho můžete jít s plnou váhou, ve vašem věku, s vašimi zkušenostmi. Tohle téma je nad vaší možnost interpretací i zkušeností.

Vrzák: Vy jste schopná postavu Pastýřky vytvořit, ale náročnost textu je obrovská. Jeffersovský verš

je opravdu těžký. Jste hezká, zajímavá holka a já bych chtěl, abyste byla Pastýřka putující k dubnu. Ale vy ten úvod řeknete strašně formálně. Je třeba ctít verš, ale zároveň držet myšlenku. Pracovat s pauzou, s důrazy. Některým důrazům jsem nerozuměl. Pěkně jste dělala Pastýřku a ty ostatní postavy byly tvořeny násilně. Chtěl bych, aby se po posledních slovech ještě něco odehrálo, váš výklad. Vy nemůžete říct půlverš, ve kterém jde o dva životy, uklonit se a odejít.

Hadravová, Comte de Lautreamont/K. Teige: Maldororovy zpěvy

Váša: Upířský, přesvědčivý výkon. Surrealistická recitace. Samozřejmě křečovitě. Surrealisté říkají: Krása musí být křečovitá.

Vrzák: Přenesení do ženského rodu. Já proti tomu vlastně nic nemam, ale nevím, čemu to pomohlo. Není to zbytečné?

Váša: Kdyby to bylo v mužském rodě, tak by slečna byla méně nebezpečná.

Vrzák: Naopak. Otázka litanie a gradace. Mám to stupňovat do zahlcení a gradovat a gradovat? A nebo zvolím litanický princip a budu pracovat jen s rytmem? Rozhodnutí musí nastat.

Schindler, Robert Fulghum: ZOO

Martínková: Fulghum, víme, kdo je. Starší muž, farář, spisovatel humorné literatury. Interpret je mladý muž v kravatě, v obleku, který nám připomíná moderátora soutěžního pořadu. Žánr předlohy a styl předvedení se míjí.

Veldová: Méně je více. Humor nám nemusíte předkládat na talíři. Musíte počítat s tím, že jsme inteligentní publikum a umíme číst mezi řádky.

Váša: Fulghum se pohybuje na hraně, není zdaleka tak bezproblémový. Balanc na hraně kýče a moudrosti atd.

Marušák, Jan Zábrana: Monotonní básně (3., 7. a 2.)

Longinová: Dnes se neobjevilo moc poezie, nebo slušné poezie. Zábranovy texty mě oslovují. Vítek umí pracovat s veršem, což se dnes objevovalo hodně zřídka. Práce s přesahy, melodií verše. Jemnost. Dramaturgie tří básní má svůj skrytý význam, pomyslný příběh. Šla jsem v obrazech, metaforách, byla jsem s Vítkem v dešti, na refýži. Prožila jsem si ten příběh.

Vrzák: Já jsem s tím výkonem velmi nespokojenej. Vůbec jsi nezahrnul hudebnost. Tvé bolestné trápení na hranici kýče je pro mě nesnesitelné. Nemáš dobrou techniku, ty, takový zkušený interpret. V prožitku cítím konstrukci. Tempo, rytmus mimo. Zpěvnost, melodičnost jsi rozbil. Výkon byl matnej. Verš s Robinsonem na pláži je otřesnej.

Vít: Za to já ale nemůžu.

Váša: Vášnivě.

Klemensová, Vladimír Solouchin: Neschovávejte se, když přší

Vrzák: Já nevím, jestli je to ideální text. Strašné množství chyb. Záměrně jsi nereflektovala publikum. Gesta z jiného světa.

Váša: Punk.

Bahnerová, Ondřej Buddeus: Spoušť

Martínková: Proč v závěru je v očích úsměv? Je to ironické nebo smutné?

Anna: Je to ironie.

Vrzák: Ona je tak vostrá a a tvrdá, že se jemu divím, že to nezabalí. Nevím, jestli si uvědomuješ jak vostře jedeš?

Longinová: Text založený na popisu situace. Žádný metafora. Zajímavou věc z toho můžete udělat tehdy, když uděláte naprosto perfektně tu konkrétní situaci, váš příběh.

Vrzák: „Stáhne si slipy a podá jí je,“ bylo řečeno s krásným odporem. Chyběla mi větší hra, napětí.

Štrom, Jan Skácel: Příliš čistý sníh

Longinová: Hezká, čistá poezie. Skácel vám svědčí typově. Víte si rady s veršem. Rozkrýváte metafora. Obrazy čistý, ale nedotažený, co se týče osobní výpovědi.

Vrzák: Co máte obecně proti zemědělství? Jak vy záporně pracujete s polema...

Jakub: Já to vnímám záporně.

Vrzák: Ale vždyť z těch polí bude nový život.

Jakub: Ale to už nám je jedno, protože všichni umřeme.

Vrzák: Svérázný výklad. Já s tím nesouhlasím, ale pochopil jsem to.

Blatný, Ivan Kraus: Návod k použití

Veldová: Vy jste svým osobitým přístupem povýšil ten text samotný. Neprvoplánový přístup. Zručná práce s temporytmem. Na hranici slyšitelnosti.

Vrzák: Ten text není žádná intelektuální bomba. Udržel jsi velkou sumu textu. Lidi se bavili.

Benešová, Charles Bukowski/B. Mýsek: Zákon

Váša: Působení toho textu je v odtažitosti, balancu mezi cynismem a humanismem. Emoce, které jste nám nabízela, byly moc. Takový návod, jak to máme my prožívat. Měli byste se nahrávat, abyste postřehli chyby, které děláte. Zkoušet si extrém, různé verze.

Vrzák: Já bych teda neměl odvahy se nahrávat.

Váša: Zkuste to, pouštějte si to do sluchátek.

Lucie V.: My to s dětmi děláme a je to funkční metoda.

Veldová: Já to nesnáším. Je to věc osobní odvahy a já jsem srab. Ale pro ty technické věci je to dobrý. Vašemu výkonu bych vyčetla stavbu. Hrozně lyrizovaný, rozkouskovaný, ale bez názoru.

Jáma a kyvadlo

Loskotová, Sylvia Plath/J. Zábrana: Lady Lazarus

Vrzák: Plathová je nesmírně náročná autorka. Je třeba pracovat s přesností a mírou vkusu. Naložila jste si na sebe obrovský náklad. Doporučuji začít na jednodušších úkolech. Vyčistit mluvní techniku.

Longinová: Náročnost nejen obsahová, ale i formální. Nemáte ještě zkušenost s takhle obtížným veršem.

Řezáčová, William Wharton/R. Novotný: Birdy

Martínková: Místo toho, aby ses oddala vyprávění, tak moc řešíš, aby to nebyla nuda. A začínáš formálně střídat tempa. Formalita překrývá obsah.

Longinová: Musíte najít, co je v tom textu PRO VÁS důležité.

Štochllová, Miroslav Holub: Stručná úvaha o stařence s vozíkem

Veldová: Začala jste velmi nadějně, ale zradila vás forma básně. Zlyrizovala jste ji. Ale ta báseň se jmenuje úvaha. Možná vytvořit rozkres v prostoru.

Helcel, Thomas Bernhard/R. Charvát: Pisa a Benátky, Tvrzení, Nezblánil se

Vrzák: Piza, Pisa, Pica, Pidza. Dramaturgie funguje. Tři skici o bláznovství. Ale nevycházejí ti pointy, protože ty skici pasuješ na sebe. Jsi minimalista. Velmi podobné intonace, minimální valéry mezi texty.

Longinová: Víc vyloupnout bláznovství.

Oskar: Já bych nechal na divákovi, jestli si všimne.

Chalupa, Jan Schneider: Zrza

Veldová: Autor je zejména slavný písňový textař.

Martínková: Ou bejby, bejby...

Veldová: Málo nosný text. Citové vydírání. Zbytečně moc emocí, malá práce s obyčejným sdělováním informací.

Vrzák: Je obrovské množství kvalitnějších textů o ztrátě slečny. Chybí vám nadhled.

Bočková, Ludvík Aškenazy: Černá bedýnka

Vrzák: Absolutní obyčejnost, jednoduchost, klid, prostota.

Váša: Působí to, jako bys ta slova zrovna vymýšlela. Pozoruhodná schopnost.

Vodičková, John Lennon/Jiří Popel: Sněhurka a několik trpaslíků

Váša: Nabízím pohled: číst ten text třemi způsoby: humor, ironie, výsměch. Tohle napsal Lennon v období, kdy přecházel ze speedu na marihuanu. Čtete to jako punk!

Berčíková, Šin Iči Hoši/J. Levora: Bokko – Čan

Longinová: Zajímavá dramaturgie. Umíš pracovat s výstavbou textu. Vystavěné vztahy postav. Kontrast mezi robotkou a živými lidmi přesně zafungoval. Moment, kdy začne jít do tuhého, bezvadně.

Váša: Zatím jsem neviděl nic takového, co se týče strategie výkon - kostým atd. Anežčin nástup dával předzvěst, že to bude blbý. Ale ono to bylo dobrý.

Reflexe přednesu 2. kategorie

Ve čtvrtek se o slovo přihlásili recitátoři druhé kategorie. Tedy polovina z nich, protože recitátorů 2. kategorie je jako psů. A jsou to zkušební borci.

O ranní rozruch se postarala Česká televize, která se jako obvykle domnívala, že si může dělat, co jí napadne. Naštěstí byla Gábina Sittová nekompromisní a kameramana rychle umravnila. Její snaha umlčet naše mobilní telefony tentokrát narazila u Vladimíra Benderského, kterému přišla SMSka. Potom už byl klid.

A pak se vrátil neodbytný kameraman České televize. Chvilí to byla legrace, ale nakonec odcházal ve zlém. Nějak nepochopil, že není na fotbale...

25 výkonů, 11x z úst chlapeckých, 14x z dívčích. A téměř bez rekvizit, až na cibuli. A na židli pro Tomáše Hubáčka. Ale to se není čemu divit. Tahle zpověď zamilovaného Itala je dlouhá. S překvapivou pointou. Jen se Tomášovi nedaří gesta, kterými se text rozhodl doprovázet. Působí nepřírozně, tak trochu křečovitě.

Cibulí provoněla prostor za oponou Klárka Jírovská. Divadelní hra Ernsta Jandla o dvou dějstvích a dohře nás seznámila se dvěma městy, krásnou Paříží a mužným Londýnem. Nesměle nahlédl i Řím, ale do příběhu nezasáhl. Vlastně ani nevím, jaké drama se odehrálo, ale bylo to velké. A moc dobře jsem se bavil. Skvělý výkon!

Na rockový koncert nás s sebou vzala Bára Purmová. Jako malí plyšový tygři jsme se nejdřív tísnilí v její kapse, ale potom už jsme letěli vstříc Micku Jaggerovi. Byla to mistrovská trefa, ale nebyl to tak docela Mick Jagger. Nevadí. Bavili jsme se i tak dokonale!

Editu Valáškovou nejprve poněkud mlsně obcházel kameraman veřejnoprávní televize, ale Libor Vacek jej ze sálu vyrazil, a tak

se Edita mohla proměnit v křehkou pastýřku, která tak trochu klopýtajíc putovala k dubnu (Robinson Jeffers).

Velkými ambicemi se netajila Eva Hadravová - a já se bez velkých okolků přiznám, že se v textu, který nabídla, moc nevyznám. Ona snad ano. Zdá se.

Potěšila mě radost z deště Anastázie Klemensové (Vladimír Solouchin: Neschovávejte se, když prší), radost z líbání a svlékání Aničky Bahnerové (Ondřej Buddeus: Spoušť) a radost z nové elektroniky Tomáše Blatného. Text Ivana Krause Návod k použití nám všem připomněl vlastní děsivé zážitky s návody všeho druhu.

Lenka Benešová v textu Zákon (Charles Bukowski) varovala, že naše důvěra v demokracii by měla mít své hranice. Silný aktuální apel, tak trochu mlhavý výkon.

Oskar Helcel nás všechny poslal do bláznince, kde už na nás čekali starostové Pisy a Benátek a jeden listonoš. A ještě jeden chlapík, který špatně slyšel.

Petra Vodičková nás pobavila slavným textem Johna Lennona Sněžkúrka a několik trapaslíků. V krásnou i bezcitnou robotku se proměnila Anežka Berčíková (Šin Iči Hoši: Bokko - Čan). Bylo nám s ní v jednom japonském baru moc dobře. A úplně jsme zapomněli, že může být krutě nebezpečná.

Polovinu druhé kategorie už známe, těšíme se na druhou.

Jestlipak zase přijede Česká televize...?

Jan Anderle

Jiří Wolker se kromě zdokonalování se v hudbě, výtvarném umění a poesii stává členem skautského oddílu a roku 1916 si píše do svého táborového deníčku:

„Dumal jsem u posledního našeho táborového ohně na poslední své táborové hlídce. Necítil jsem chladu, jen přítomnost čehosi smutného – rozloučení. Tábor přede mnou, zahalený v noční mlhu, spal. Ležela tu práce šesti neděl, výsledek namáhání a vytrvalosti, a potom radostné sídlo junáctví. Co dojmů bylo ztajeno v těch stromech velikánech, v jejichž stínu krčily se naše domečky. O kolika zdrojích radosti šeptal potůček, tiše zurčící kolem snícího tábora! Zítřka touto dobou bude již tu pusto a les bude šelestít nad troskami bývalého tábora.

Jak velice změnil jsem se od svého příchodu!

(...)

Je mi tak líto opouštět drahý náš tábor, v němž tak rychle zvykli jsme si říkati „doma“. Finis laetitiae.

Však přeče. Neodejdu odtud s prázdnou. Nejen krásné vzpomínky pro chvíle snění, také tvrdší pěsti a otužilejší tělo, připravené snášeti námahy i protivenství. Táborového ducha, ducha veselých písní, zdraví a práce.“

V roce 1914 začíná atentátem na Františka Ferdinanda d'Este (v Sarajevu, 28. července) **První světová válka**. Během ní narukovalo přes šedesát miliónů vojáků. V roce 1914 umřel ve válečném lazaretu v Krakově na předávkování léky expresionistický básník **Georg Trakl**.

V roce 1914 se seznámil Egon Schiele se svou budoucí ženou Edith, kterou později často maloval.

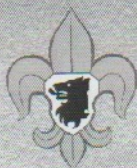
Během války se stalo i pár dobrých věcí. V roce 1914 byl Svojsíkem založen Junák. V roce 1915 se narodil americký dramatik **Arthur Miller** († 2005) a světoznámá šansoniérka **Édith Giovanna Gassion**, která si pro svoji uměleckou kariéru zvolila pseudonym **Édith Piaf** († 1965). **Bedřich Hrozný** rozluštil chetitštinu a vznikl **dadaismus** a **strukturalismus**.

V roce 1916 maluje **Egon Schiele** ruské zajatce.

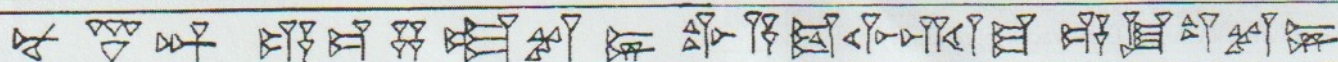
Georg Trakl napsal:

Grodek

Vpodvečer znějí smrtícími zbraněmi
podzimní lesy, zlaté roviny
a modrá jezera, nad nimi chmurněji
se kutálí slunce; noc obestírá
umírající válečníky, divoký nářek
jejich roztržitých úst.
Ale tiše se shromažďují ve vrbinách
rudá mračna, v nichž bydlí hněvivý bůh,
prolítá krev, měsíční chlad
všechny cesty vedou k černému zániku.
Pod zlatým větrovím noci a hvězd
sestrin stín se potácí mlčícím hájem,
aby pozdravil duchy hrdinů, zkrvavené hlavy;
a v rákosí tiše znějí hluboké flétny podzimu.
Ó hrdější smutku! Vy kovové oltáře,
mohutná bolest živí dnes horký plamen ducha,
nenarozené vnuky.

DADAISMUS
STRUKTURALISMUS

Páteční chvílka poezie

Prvního května tohoto roku zemřel ve svých sedmdesáti dvou letech významný český exilový básník, překladatel, kritik a pedagog **Antonín Brousek**. Napsal šest básnických sbírek, jako editor se zasloužil o vydání několika výborů světové a české poezie, mimo jiné exilové sbírky **Ivana Blatného**. Překládal z ruštiny a němčiny.

BRÁNA POEZIE OTEVŘENA

Kams to jen, hochu, kams to vlez.
kandelábr, to není les,
kandelábr, to není kmen,
teď už se nedostaneš ven.

Teď už jsi tady, v tom bludišti,
toč se a blud' - jsi červotoč,
a tancuj, když bič zasviští,
jsi řetízkový kolotoč.

Už nejsi svůj. Ničí. Jsi náš,
zrcadel. Jen buď dál.
V nás stejně už nikdy nepoznáš,
jaks vlastně vypadal.

Navždy se budeš jen otloukat,
a potloukat a otloukat,
a sklo tě vždycky zazebe:
Vždyť otloukáš se o sebe.

Ach, píšťaličko...

Jen se užírej, ožírej,
a třeba se i utýrej,
dveře - jak libo: otvírej.

Stejně se nedostaneš pryč.
Vzali jsme ti od tebe klíč!

Dlaždičky studí. Pod hákem
otvírají mne
šperhákem.

(Antonín Brousek)

JMÉNA

Valentin Petorose, Ota Ornest, jména, jména,
jména skutečná a jména vymyšlená,
Picasso, Pignon, Lhoták, Matisse, Braque,
Vítězslav Nezval, Klement Bochořák.

V rue Jacob v Paříži je malé knihkupectví,
kde za sklem uvidíte jména mého dětství -
Salvator Dali, Dumas, Eluard,
Benjamin Péret, Tanguy, René Char.

Beer, Binder, Blatný - k tabuli jsem volán,
Adámek, Bartoš, stěhování Holan,
Dvořáček, Hora, Jahn -
a už jsem stěhován.

(Ivan Blatný)

MĚSÍC UBÝVÁ

Jen kůrka na nebi.
Jen kůra v alejích.
Sprcha zatáhla drápky. V páře
bůh ustříhl si zmkělý zlatý nehet.

Už jenom světem odraženým
tvoje tělo do tmy prosvítá mi.

Měsíci,
bumerangu.
Proč jenom, proč tě nemohu
odhodit.

Jsem lámán jízdním kolem:
líbit se všem.
Dupal bych po všem jak Golem.
A nemám šém.

Nejsem vyplněn bitvou.
Pitvornou pitvou jsem vykostěn.
Sám proti sobě jdu břitvou
jak van Gogh v louskáčku čtyř stěn.

Ruka se mi však třese,
sáhnou-li na uši.
A tělo uzavře se,
slídím-li po duši,

abych ji probod,
aby splaskla, -
vzduch, jenž mi chybí,
je v ní natlačen!...

Vždy znovu hlavou narážím do
skla,
když cítím, že unikám do mračen.

(Antonín Brousek)

New Franz is kašpárek Koukol
vrchní kavárny Avion který zemřel
zanechal vdovu paní Koukolovou
put the crops into the barn
sedni si do své jizby a nebuď v Úzkovicích
slunce vychází pohled
paní Koukolová je volná pohlad
put your head upon my pillow
lay the blanket on the ground

Calvarie je schodiště vedoucí na Golgathu
křídové útesy vznikly v siluru
they are closed today
nebude křída
nebudou černé školní tabule
bude ráj.

(Ivan Blatný)

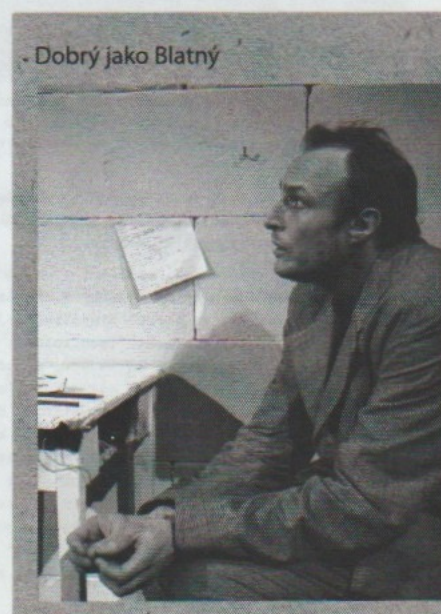
DIVADLO

Včera asi pět minut před půl osmou
Umýval jsem si ještě ruce a natřel si
Řekl o několik kousků chleba s
Babička položila přede mne
Půllitr s domácím sýrem přikry Obrácenou
Skleněnou nádobku s máslem chléb a zatím
Na temných nárožích jsem hledal plakáty
Naproti prostranství kde stává někdy cirkus
A po schodech
konečně našel šaty přivítal se za

Jetzt brennt es lichterloh
George za mnou přišel
A řekl: Slyšel jsem
Buďto ses na mne rozlo mozkiem letí
Marius Tomeš ono místo na
Ty kluku to mně Tvoje přítelkyně
Dívali jsme se na představení
Vejška drhl na jevišti podlahu
A uklízel
Neobyčejně směšným Takže hospodyňky

brzy nato přišel druhý bratr
A mluvil cosi o peří jež létá v zahradě
Zatím to bylo dítě které strašně řvalo
Docela jinde nežli leželo
A teď si představte Tři muži jedno dítě
Byli tak komičti že dámy slzely
Na příklad Klika vařil krupičnou kaši
Která úplně ztuhla nebo předtím
(Než měli dítě) vařil vajíčka
Pak nevěděli co a šli se zeptat
Zhášeli lampu stoupající na
Vejška četl přerývaně dopis
Plachý přivedl Bušovou a paní Melišková
Všichni se chtěli rychle oholit

(Ivan Blatný)

(vybrala zuz a máša)

Recitátore, chvílka pro Tebe

Tzv. ráz v češtině

Typické složení českých slov je takové, že slovo většinou začíná souhláskou a končí otevřenou slabikou, samohláskou.

Samohláska v začátku slova neodpovídá zcela naší artikulační bázi. Když se podíváme do kteréhokoli slovníku, zjistíme, že slova, která začínají v češtině samohláskou, jsou z velké většiny cizího původu (abatýše, energie, ironie aj.). Ze slov domácích jsou to vesměs spojky a, až, aby, ale, ani, avšak, až, i, už (slova plnovýznamová začínají v češtině většinou samohláskami o, u, ú — obora, unavit, úroda).

Nastavení mluvidel pro samohlásku na začátku slova je pro náš mluvní stereotyp věci nezvyklou. Některá nářečí předsouvají v tomto případě před samohlásky protické souhlásky (např. humřil, holomúc, jarmara), prote-

tické V je běžné v obecné češtině na velmi rozsáhlém území našeho národního jazyka (vokno, voko, volovo, vona).

Spisovná čeština si vytvořila před počáteční samohláskou tzv. ráz, obdobu tvrdého hlasového začátku (vedle začátku měkkého, jemného — bez rázu).

Ráz se vytváří automaticky a pravidelně po každé absolutní pauze, je samozřejmý na začátku věty, pokud začíná samohláskou:

'Udělám to ještě dnes. 'Otevři mi!

Uvnitř souvětí, uvnitř věty, kterou členíme na menší větné úseky nebo rytmické celky; např. ve Wolkrovi:

'Utichly továrny, 'utichly 'ullice,
'usnuly hvězdy, 'okolo měsíce

slova. Velmi také záleží na stylu výslovnosti. Častější je ráz při volném tempu mluvy, v důrazné dikci. Jeho využití se řídí také přihlédnutím k zvláštnímu významu slova, k jeho zdůraznění; např. téměř každý recitátor vysloví s rázem závěr Bezručovy Ostravy:

přijde den, s'účtujem spolu

Normativní příručka spisovné výslovnosti doporučuje výslovnost s rázem v těchto případech:

1. Po nepřízvučné slabice (po předklonce) nebo po nepřízvučném slově jednoslabičném:

byl 'ospalý, tot 'on, není zač 'umřít, sklad 'uhlí

(Nespisovná a nekultivovaná výslovnost, ač ji můžeme slyšet i ve spisovných projevech: točon, začumřít, skladuhlí aj.)

2. Při setkání dvou stejných samohlásek dáme přednost výslovnosti s rázem:

do 'Ostravy, po 'obědě, za 'alejí, do 'oken,
stejně tak i u předpon: do 'opravdy, po'otevřít, ne'existuje

3. V místě styku nestejných samohlásek nepokládá VSC I ráz za nutný, ale je třeba uchovat slabičný předěl:

po 'ulici, na 'Ivana, do 'Evropy
vy'orat, ne'úprosný, na'opak, nedo'uk (v posledním slově jde o tři slabiky!)

4. V přídavných jménech a příslovcích s předponou nej- po které následuje samohláska rovněž není podle VSC ráz nutný, ale je zase třeba uchovat slabičný předěl:

nej'obtížnější, nej'udatnější, nej'aktivnější

5. Po předložkách, které končí na souhlásku (pod, před, od, bez) a po nichž následuje samohláska:

(pot'oknem, bes'obaf) — psáno pod oknem, bez obav

Využitím rázu zdůrazníme význam slova, srov. např.:

Přišel přet'určenou hodinou — Byl předurčen osudem

Počínal se bes'ostychu — Počínal si bezostyšně

ciomame a vyrazove působivý, doporučujeme dodržovat ráz také v těchto případech:

1. Mezi slovy po nepřízvučné slabice:

viděla 'Alpy, milovala 'Oldřicha, celá 'Evropa, žhavým 'ohněm

Ve verších: Krásná 'iluze jen svítí

směje 'a plápolá (S. K. Neumann, Kniha lesů, vod a strání)

2. Po neslabičných předložkách k, s, z, v:

k'obědu, k'Evě, f'okně, s'tálle, f'únoru, k'Americe, s'otcem

(znělé předložky z, v podléhají znělostní asimilaci — ztrácejí znělost)

I spisovná výslovnostní norma považuje výslovnost bez rázu:

zokna, fúnoru, kotci (psáno z okna, v únoru, k otci) za nespisovnou, neortopeickou.

3. Na ráz bychom měli v přednesu pamatovat před spojkami a, i, ač, až, ale, avšak, ani, aby.

Při přednesu poezie i prózy, ve vzrušené emocionální mluvě, nabývají však často spojky významu citoslovců, osamostatňují se svým emocionálním důrazem (u zkušených herců a přednášečů je slyšíme vyslovovat s intenzivním rázem):

Doporučujeme-li ráz, neznamená to, že doporučujeme také časté užívání tvrdého hlasového začátku. Naopak ve výslovnosti těch herců a přednášečů, kteří nemají dostatečnou hlasovou techniku, neovládají hlavně techniku vokalizace, zní ráz nepřijemně. Nasazování tvrdého hlasového začátku na začátku každé věty (a každého taktu) je zlovykem mnohých profesionálních mluvčích. Tento zlovyk souvisí někdy i s příliš energickou výslovností přízvučných slabik na začátku slov a mluvních taktů. Ráz lze nacvičit tak, aby se tvořil lehce a nenásilně.

(Jiřina Novotná-Hůrková: Výslovnostní norma v uměleckém přednesu, SKKS, Praha 1979)

Porodče, chvílka pro Tebe

To, co působí jako celkový dojem, spočívá ve vzájemných vztazích, v souladu nebo nesouladu uvedených složek.

a) **Kritické momenty** ve vztahu k osobě nebo osobám.

Pohlaví. Víme, jakou pozornost a jaký zájem vzbuzují - i mimo jeviště - atraktivní osoby druhého pohlaví, jak častá je zaujatost pohlavní, elabost, citlivost pro určité typy. A to jak pozitivní, preferující, tak také negativní, negující. Stává se, že pozitivní je u osob opačného pohlaví, negativní u osob téhož pohlaví. Ale mohou se vyskytnout i opačné případy. Někdo se takové nadměrné silné náklonosti, slabosti brání i tím, že jí "obrátil" v opak, averzi jakožto "sílu". Tím má nad dotýčenou - nebo dotýčným - "vrch". Takové sympatie nebo antipatie se promítnou do vnímání a zejména hodnocení více méně zestřeně, různě racionalizované nebo sublimované.

Věk. Podobná slabost se vyskytuje i vzhledem k věku. K "mládeži" nebo "stáří". Obvyklejší je "fandění mládeži". I tady se může vyskytnout kontrastní averze.

Typ osobnosti. Vyhnané, extrémní typy osobnosti vyvolávají svým zjevem (úpravou zevnějšku) a chováním velmi často antipatie a averze, výjimečně sympatie. Zejména pokud jde o silně introvertní osobnosti (schizoidní, heboidní), které se ve svém chování (úpravě zevnějšku, vyjadřování) "stylizují" - většinou z rozpaků, z bezradnosti a z nedostatku zkušenosti - tak, že působí provokativně. Bývají "preintelektualizovaní", "povyšení", ironizující, kdeco jim není dobré a kdeco popírají, negují, dělají schválnosti. Afekty, které vzbuzují, značně ovlivňují vnímání a hodnocení jejich jevištní produkce. Jejich dramatický umělecký projev bývá v nejlepších případech vnímán a hodnocen jako "zvláštní", daleko častěji jako "velice problematický" nebo jako "trapný". Téměř ve všech případech bývá patrný rozpor mezi ambi-

cemi a dovednostmi, mezi prožitkem (plánem) a realizací; a to jak v "civilu", tak na jevišti. Důvodem bývá silný a afektivní náboj jejich projevu a sdělení, neadekvátně sdělovaný a často nedostatečně diferencovaný prožitek. Takový nezpracovaný afekt se přenáší - převážně negativně - také na porotce, na jejich vnímání a hodnocení.

Soucit. Zvláštním oříškem bývá hodnocení osob, které vzbuzují obecný soucit. A to nejen osob tělesně postižených. Tady bývá někdy silná tendence, jakási povinnost "přát" jim, brát je v ochranu, pomáhat jim a "neodredit" je. Ale každá nevěcnost, každé přilepšování a vylepšování, byť vedené uslechtilými motivy, bývá jen na škodu. Na škodu tomu, komu bylo "přilepšeno", na škodu oboru a věci esmé.

Sociální percepcie. Na naše vnímání - a zejména hodnocení - působí to, co o dotýčném víme,

Sociální percepcie působí nejen ve vztahu k vystupujícím, ale také ve vztazích mezi členy poroty a ve vztazích k členům poroty. Je to otázka "známých" osobností a tedy "autorit" v porotě. Názorům a postojům takových osobností bývá přikládána větší, ne-li rozhodující váha. Při hodnocení bývají též vnímáni na názor, nebo projeví svůj názor obvykle jako první, ostatní členové nezřídka své názory, postoje a svá hodnocení tomuto jejich názoru přizpůsobují - konformně, případně negativisticky. K nebezpečné a nedobré situaci může dojít tehdy, jestliže se hodnocení zvrhne v prestižní souboj takového člena poroty s ostatními, nebo v prestižní souboj dvou prominentů. Ten se pak obvykle rozšifruje i mimo vlastní prostředí poroty.

Překonání negativních vlivů sociální percepcie, která se týká členů poroty, je věcí především samotných jejich nositelů, věcí jejich psychologické a sociální zralosti, jejich osobní a odborné úrovně, jejich taktu a jejich schopnosti tázat se a ne "mít pravdu".

(Daniela Musilová, Ivan Vyskočil: Psychologie porotcovy práce, Ústav pro kulturně výchovnou činnost, Praha 1981)

Zuz: Petře, ty jsi na letošním WP porodce II. kategorie recitátorů. Už jsi někdy před tím porodcoval recitaci?

Váša: Moje první zkušenost byla asi před deseti lety ve Valmezu na jednom menším festivalu, kde byli hodně mladí recitátoři a letos jsem byl v Liberci na oblastním kole. Jinak jsem jezdil na divadelní festivaly, kde jsem léta vedl kurzy, o kterých jsem také psal ve své knize o fyzickém básnictví. Od té doby, kdy kniha vyšla, mě zvou pořád jako porotce. Takže bych měl asi napsat něco o porotcování, aby si mě začali zvat zase na ty kurzy. Jinak je to zajímavá situace, protože na jednu stranu někdo může říct, že se dvacet let živím recitováním, respektive fyzickým básnictvím, přednášením veršů. Na druhou stranu jsem nikdy nedělal verše nikoho jiného, takže jsem vlastně outsider, ale mohu využít svého pohledu zvenčí. A baví mě to, taky nemusím zatím moc brzo vstávat.

Zuz: Jak vnímáš dramaturgii a výběr recitovaných textů?

Váša: Jako dítě jsem také recitoval a měl jsem problém se zapamatováním textu někoho jiného a jelikož mě bavilo vystupovat, tak jsem si, vlastně trochu z nouze, začal psát texty vlastní. Taky jsem měl strach z toho, že bych text autorovi mohl pokazit, třeba že popletu slova. Takže ze svého pohledu mohu říct, že autorský text je pro mě nejlepší cesta. Jinak si myslím, že neexistuje v podstatě nic, co by na WP nepatřilo. Když jsem studoval kunsthistorii, tak mě štvalo, když pořád někdo vykládal o tom, co umění není a co je. Od té doby říkám: „Umění musí být jakékoliv“.

Zuz: A co je pro tebe podstatnější - dramaturgie daného textu nebo konkrétní recitátorův projev?

Váša: Spíše to druhé. Většinou mám pocit, že si s ostatními v porotách rozumím, že se dokážeme shodnout. Někdy ovšem nastane situace, kdy se úplně rozcházíme a většinou to bývá právě v této oblasti. Ostatní například mají ten argument, že výběr textu recitátora nebo divadelníka pro něj není vhodný vzhledem k jeho věku nebo naturelu. Neříkám, že tomu argumentu nerozumím, ale pro mě je skutečně rozhodující, jestli mi ten výkon připadá přesvědčivý.

Zuz: A v čem ta přesvědčivost podle tebe spočívá?

Váša: Z pohledu fyzického básníka mohu říci, že mě zajímá moment, kdy performer ztělesňuje text. Dívám se na něj a už si neuvědomuji, že na jedné straně jsou slova, která napsal někdo jiný, a na druhé straně onen člověk na pódiu. Baví mě mít dojem, že si ten člověk daný text právě vymýšlí.

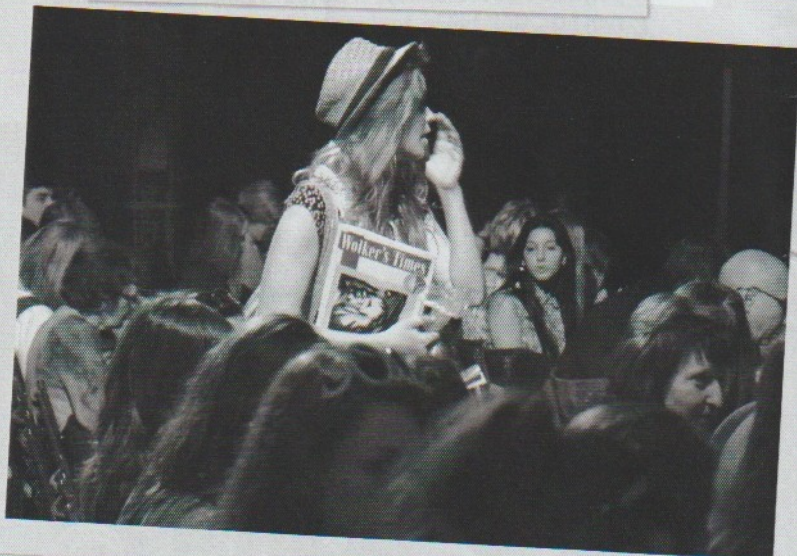
Zuz: Co bys poradil recitátorům, když se chtějí dobře připravit a pokud možno podobný dojem v divákovi zanechat?

Váša: Po zkušenosti z Liberce mám pocit, že by se člověk měl ze všeho nejdřív zeptat sám sebe, zda vůbec chce recitovat. Občas někdo přijde na pódium, umí to a zvládne to všechno, ale vypadá to, jakože plní úkol. Recitátor by měl být rád na pódiu, nepochybovat o tom, proč na něm stojí, ať už recituje cokoli. Když v tom najde potěšení, technické provedení už není tak podstatné. Co se týče techniky projevu, někdy recitátorům radím, aby se během zkoušení nahrávali. Je to samozřejmě nepříjemné, protože na tom záznamu slyšíš všechna svá pochybení, zlovyky, polykání slin. Přesto když si člověk zvykne, naučí se vnímat svůj hlas. Důležité je, že skrze to akustické zrcadlo začne sledovat svůj temporytmus, kdy dělá zbytečné pauzy, kdy by mohl zpomalit. Hlavně to můžeš okamžitě slyšet.

Petr Váša

Narozen 19. února 1965 v Brně. Fyzický básník, hudebník, performer. Vystudovaný kunsthistorik s buvolími vlasy. Frontman a zakladatel již zaniklých kapel Z kopce, Ošklid, A-beat a existující, nekonečně okouzující kapely Ty Syčáci. Teď a tady lektor recitátorů 2. kategorie.

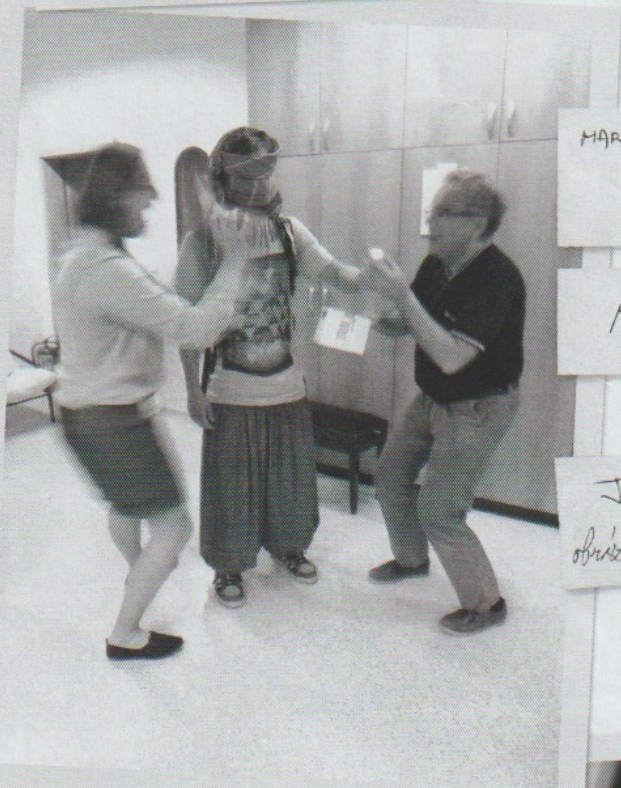

3-2-1... teď!

Slepý mládenec Kryštof losuje

Oficiální výsledky na poslední straně!

Ceny budou slavnostně předány dnes ve 21:30 h. po rozboru divadel poezie na jevišti v Duze včetně těch včerejších, pro které jste si, darebáci, nepřišli.

MARTINA DRMOLOVÁ - SPODNÍ HOŠKY NA RÁDNICI

MILAN PERUTKA - nda. T. G. Kozmyle

JITŘÍ STANISLAV - NÁHĚSTÍ T. G. M. (PÁDNICE -
obrázek čísla 1 sta máš Perutka, pl. bez kásek ^{Duže} ^{bydlořan})

Noc ze středy na čtvrtek

1:00 - Blbky a Raduna odcházejí z redakce na šláftruňk do Avionu. Akram vynáší paní z Duhy kolo. Paní z Duhy bude za 10 minut doma, když na to šlápne. Houhouhou. **1:15** - Barmanka: Všechno jste včera vypili, máme jenom Bacardi. Blbky: Takže dvakrát a na led. **1:45** - Taky seš tak mrtvá? Dem. **1:46** - Přichází Renda, Jarek, Štázi, Kuba, Káta a Vojtaááááá! Štázi zejtra recituje? Vojta: Já se dneska zrujnuju. Zvu vás všechny! Sem asi opilej. Barmanka: Jenom doufám, že nepřijde ten vysoký. Kuba: Pudem ve tři. **2:00 / 2:40** - Rozhovory o estetice videoklipů na Ůčku, dramaturgický rozbor smsek od úchyláků. **2:50** - Přichází Ivo zaplatit sekeru. **3:10** - Další runda. Barmanka: Ale my už máme deset minut zavřeno a já dneska ráno pracuju od sedmi. Štázi: Já ale opravdu ráno recituju. A bydlím ve Vrahovičích!? Jarek: Já mám tady kousek krásný letiště! Štázi: Hmmm... Mezitím: Renda stále dlabe na koloušky, vášní s Radunou. Kuba: Radunka je taky blbka? Raduna: Voni mě mezi sebe nechťej. Renda: Radunka je největší blbka! mezitím se rozjždí se diskuze o jménech... Ivo, Kristián, Renda frnda minda, Kuba Qba. Jarek: Hele, co je vlastně ten Vojta zač? Blbka: Vojta je boží dramaturg! Barmanka: Tak ale už opravdu poslední objednávky. **3:20** - Blbka jde zamknout Radunu, druhá jde pro peníze a sejdou se v Lamborghini. Vojta, Štázi, Jarek do hladového vokna. Ivo mizí s Káťou. **3:45** - V Lamborghini. Jééé, tady maj Diplomato? Třikrát gin s tonikem, pls. **4:05** - Blbka: Tak dem. **4:06** - Ivo se zjevuje, šel uložit Káťu. **4:20** - přichází nadlábnutá Štázi, Jarek a Vojta: Karbanátek! Krásnej! Voňavej! Zeleninovej! Nebo i masovej! Mezitím Kuba několik minut sladkobolně opakuje: Vojtaaa, Vojtaaa... **4:32** - Ivo tančí Neckáře - Kdo vchází do tvých snů, má lásko (umí to líp, než Neckář, nechte si zatancit)

4:36 - Blbka se poleje tonikem a říká: Mám sladký nohy - lepej se mi lejtka na stehna. Ivo: Víte, co znamená latinsky Paulus? **4:37/4:53** - diskuse v latině a rozbor latinských deklinací slovesa Bajajare. **5:10** - Vojta: To ste ale blbky, že tu pijete... Ježíš, pardon, omlouvám se, pardon. Mezitím Jarek nevěří vlastním očím a odchází se Štázi. Štázi skutečně recituje za tři hodiny?! **5:15** - Blbky zjistily, že milujou stejného chlāpa a Ivo s Kubou taky zjistili, že milujou stejnou ženu (Lionlady). Průser. **5:20** - Kuba zpívá: Blbky se loučí nadrané, Blbky se loučí nad ránem. **5:23** - Porodci libají blbky. Kuba tančí. Blbky jsou dojaté a jdou do hajan. **6:00** - Zbiječky zbíjejí. **8:00** - Úklidová služba přináší toaleták a ručníky. My chceme spáááá! Druhý den: Porodci divadelní poroty jsou fakt vyndaný. Blbky ne. Blbka: Myslíš, že to bude někoho zajímat? Blbka: No jasně, přece ty vo kterejch se tam píše. A taky naše mámy. Blbka: Doprdele.

čtvrtek - třetí krizovej den

Vrzi přijel a brutálně kosí resuscitatory. Ten tady chyběl. Váša je nějak jakože fakt vášnivej? Korfy.kofry? Slepý chlapec/koloušek neví, jak se jmenujem. Si nějak moc dovoluje. Slepý chlapec: Jak jste na tom se zítřejším číslem? Akram: Za tuhle otázku bys moh dostat pěstí. **(21:11)** Klára nám skočila pro víno, je zlatá. Přišel za náma Kryštof Bartoš/slepý mládenec. Kuba Blbce: Jdeš se mnou chcát na záchod? Vojta: Já už tady budu mlčet v týchle místnosti. Ježíš, tady je mūra! A je velká! Akram: Je mastňoučká, že? Ta chuť se rozpustí v těch tucích. Třeba taková ta masová chuť se v netučných jídlech vůbec nedá poznat. Chuť Umami.

Od nevidim do nevidim

Zuzana Burianová

Režie na DAMU, příležitostná dramaturgie, blbka pár ekceláns (tajně zamilovaná do Máši), Voice-band o.s., přihlouplé básně do šuplíku, bez divadla ani ráno.

Máša Nováková

Dramaturgyně, příležitostná režisérka, melancholická blbka, adaptérka nedramatických látek, Tygr v tísní o. s., ještě chvíli DAMU.

Z M
A R

Akram Staněk

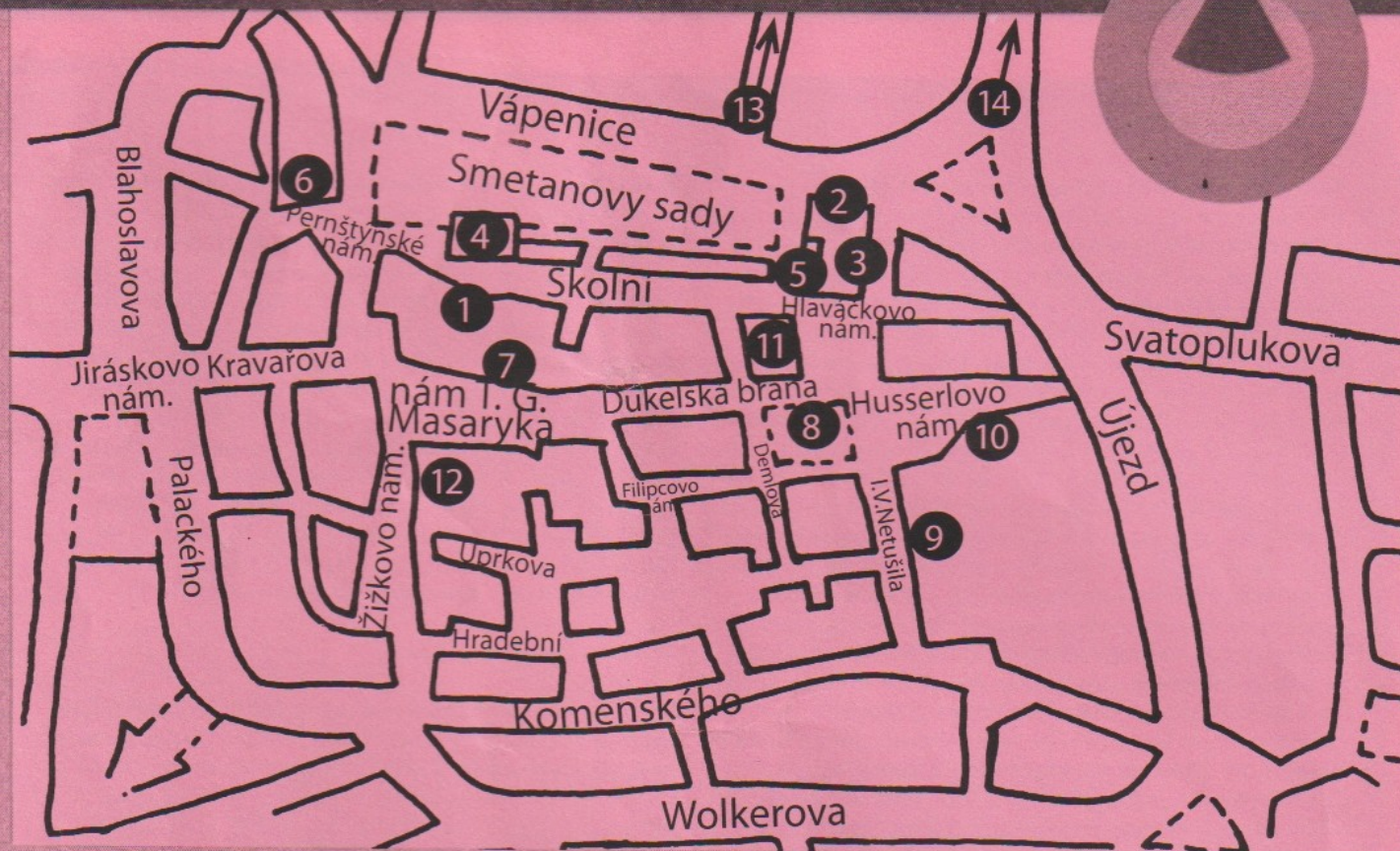
Nesmírně talentovaný účetní, pracovitý grafik, trilobit divadelních porot a redakcí, nerozhodný maniak, přičemž v posledním jsou obsaženy též pokusy režisérské a herecké. DAMU v dobách temna. Marně zamilován do všech členek redakce.

Radka Josková

Matka pěti dětí, scénografka, ilustrátorka, neurotická skoro-arteterapeutka, Tygr v tísní o. s. Už jen 20 cm nad zemí (výška divadelního schodu).

Wolker's taun - i bez dží pí es

- 1 DUHA - kulturní klub z hradeb
- 2 Městské divadlo
- 3 Národní dům
- 4 kino METRO 70
- 5 zahrádka U Kotěru

- 6 Zámek - GALERIE
- 7 rodný dům J. Wolker
- 8 socha J. Wolker
- 9 Bufet Gastronom
- 10 U krále Ječmínka

- 11 restaurace Atrium
- 12 občerstvení DĚSI
- 13 Dvanáctopic
- 14 klub Appolo 13
(Barákova ulice)

3-2-1... ted'!

1. cenu, manometr s rozsahem 160 kPa, vyhrává **Martina Drmolová**

2. cenu, ostravský suvenýr se sbíječkou, vyhrává **Milan Peroutka**

3. cenu, kliku, vyhrává **Jiří Stanislav**

Bravo!

Fotoreportáž z losování uvnitř čísla!

Od roku 1914 dominuje náměstí T. G. Masaryka nová radnice s věží vysokou 66m (aby byla vidět daleko do kraje, jojo, pyšné Hanáče). Postavená podle návrhu prof. K. H. Kepky.

Poměrně vysoko na věži ze strany od náměstí je umístěn orloj, který ukazuje postavení Měsíce a Slunce na obloze a polohu Slunce na ekliptice se znameními zvěrokruhu.

Kde ve městě hledat dnešní detail?

Nápověda: Kdo odpoledne chodí na „Čáru nebo oblouk“, musí jít okolo.

